

viimise armulaua käimise suurt silmapilkku. Riisti ettelües ütles Keiser: „Mina palvetan Jumala poole, et Ta mind saaks ülesvõtta oma isa kaisu.“ — Sõnaga haleduses, aga ka täieliku rahuga ligendas Keiser püha Sakramendile ja harilikku, keda kõltsuwa ja kindla ealega rääkis Ta enne Sakramendi andmist loetud usutunnistust Ünnistegijale ja Eunaetajale ja temast enesest seatud armulaua Sakramendile, — selle usu, mis Tema ita wantumata oma hingel oli hoidnud.

Jumalale andes mis Jumala on, pööras Keiser nüüd mõneks silmarilkuks oma ilmliku riigitallitusele: Tema käskis Moskau, Warsaui ja Kiewi linna Teelegraphi läbi kuulutada: „Keiser on suremisel,“ otselkui ei räägiks Ta enam oma nimel, ja lisas veel peale: „jätab jumalaga Moskust.“ Ka oma matmise pärast tegi Ta mõnda seadusi. Haua lõrwa käskis Ta weile Jumala-ema-pildi ülesseada, mis Lemale Keiserina Katharina, Suur, püha ristmise juures oli annud; Ise nimetas Tema talwe-palee alumise korrja peal saali, kubu surnulirstu Tema kaduwa pörmuga rahwa nähtawale pidi pandama, nimetas Endale haua kohta Peeter Pauli kathedraalis *). Tema käskis oma matmist kõige wähem wõimaliku kuluga korrjale seada, ilma uh'et surnulirstu-aluejärge (Katafalk), ilma leinasaali ja kiriku

*) Peeter Pauli Cathedral on üks kaks kirik Peterburis, kus Benetelligwallitsejate kaduwa pörm pühkamas.

rikast seestpidist wäljaehitamist, ja pidi kõik ülesliigne maha jääma, mis riigivarandusele ja rahwale kulu teeks *). — Selle peale alustas sureja halesik jumalaga jätmise Tema suguwõsast. Kõik Peterburis olewad Keisrimaja liikmed olid nüüd Tema woodi ümber loos, ise need wäätid pisulesed, Tema lapselapsed. Wiimist korda tabtis Tema neid kõiki, ka neid kes kargel olid, õnnistada. Kedagi ei saanud Lemast unustatud, — igakhele ütles Ta ühe neist sõnadeft, mis südamesse juure leikawad. Tulewalle järeltulijalle, auujärje pärijalle ütles Tema: „Teeni Wenemaad.“ Noorem Suurwürst Aleksei Aleksandrowits toodi üjemine kui teised, ehmatuseft lehwatanud; — aga ka teda waigistas pea isaliku armulauasutamisestega Se, kes neis kõrgematel, pühalikudel silmapilkudel neile kõigile kõik oli. Iga elu igale katsus Ta ennast otselkui kohaliseks teha, näb jatas ise Suurwürstina Maria Nikolajewna lastega, neid nende libistuse nimedega kutsudes, — kinnitas aga ka neile, et nemad Wenemaad pidid teenima. Kui Suurwürstina Heelena Pawlowna siise astus, ütles Ta Lemale wana moondamata lahke ealega, kui oleks wõerufelle tulik, kui muidogi: „Ma tänan“ ja lisas siis, wõib-olla eht Suurwürstina kadund abikaasa meeletuletates, peale: „Nüüd on ka minu tund tulnud. Wiige minu südamele-

*) Sellejama aja pärast oli Keiser ka oma viimises seaduses soowinud, et leinamise aega tema surma pärast mitte wõga pikalt ei peaks seatama.